

Vlaams
Parlement

ingediend op **513** (2020-2021) – Nr. 11
3 december 2020 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Energie
uitgebracht door Johan Danen

over het ontwerp van programmadecreet

bij de begroting 2021

Hoofdstuk 5. Omgeving, afdeling 3. Wijzingen aan het decreet van 24 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen,
afdeling 4. Uitbreiding van de betalingsmodaliteiten van de retributie voor een bodemattest via wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006,
afdeling 5. Wijzigingen aan het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012, hierna op-richtingsdecreet Vlaams Klimaatfonds genoemd,
afdeling 6. Optimalisatie heffingen afval- en materialenbeleid
Hoofdstuk 9. Inwerkingtreding

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie:

Voorzitter: Gwenny De Vroe.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Andries Gryffroy, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele;
Bart Claes, Leo Pieters, Sam Van Rooy;
Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel;
Steven Coenegrachts, Gwenny De Vroe;
Johan Danen, Mieke Schauvliege;
Bruno Tobback.

Plaatsvervangers:

Annick De Ridder, Marius Meremans, Joris Nachtergaele, Axel Ronse, Nadia Sminate;
Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Wim Verheyden;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens;
Bart Tommelein, Bart Van Hulle;
Chris Steenwegen, Tine Van den Brande;
Hannes Anaf.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

- 513** (2020-2021) – Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet
- Nr. 2 t.e.m. 6: Amendementen
- Nr. 7 t.e.m. 10: Verslagen

INHOUD

1. Toelichting door de minister	4
2. Toelichting van de amendementen	5
3. Bespreking	5
3.1. Tussenkoms van Bruno Tobback	5
3.2. Tussenkoms van Chris Steenwegen.....	6
3.3. Tussenkoms van Tinne Rombouts	6
4. Antwoorden van de minister	6
5. Repliek	7
6. Stemming	7
Gebruikte afkortingen	9

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Energie besprak op 10, 18 en 24 november 2020 het aan haar toegewezen deel van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021 (zie *Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 15/1*). De uitgavenbegroting 2021 werd samen geagendeerd met het ontwerp van programmadecreet bij de begroting 2021 (*Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 513/1*) waarover hierbij verslag wordt uitgebracht.

(De commissievergaderingen werden als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door de minister

Erkenning van ruimteverenigingen (artikel 15 tot en met 18)

Minister *Zuhal Demir* stelt dat een bepaling wordt opgenomen ter uitbreiding van de definitie die toelaat dat verenigingen die zich inzetten voor het behoud van natuur, leefmilieu en open ruimte in de toekomst ook in aanmerking kunnen komen voor een subsidie. Het doel van deze uitbreiding is om de definitie beter te laten aansluiten bij de realiteit en verenigingen die de ruimtelijke kwaliteit bevorderen, te erkennen en te subsidiëren. Dit gebeurt omdat er een nauwe samenwerking is tussen milieu, natuur en ruimte. Bovendien wil de minister er zo ook voor zorgen dat het maatschappelijk middenveld beter betrokken wordt bij het beleid en dat er op die manier een groter draagvlak voor beleidsbeslissingen gecreëerd wordt.

Aanpassing betalingsbewijs bodemattest (artikel 19)

Bij het Bodemdecreet wordt de administratieve overlast verminderd door niet langer een betaalbewijs te vragen bij de aanvraag van een bodemattest. Zo wordt vermeden dat een aanvraag als onontvankelijk wordt bestempeld. Het feit dat er anno 2020 nieuwe betaalmethodes zijn die meteen de nodige garanties voor effectieve betaling bieden aan de OVAM, laat deze werkwijze ook toe.

Vlaams Klimaatfonds (artikel 20)

Op 11 september keurde de Vlaamse Regering de visienota goed inzake het nieuw bestedingskader voor het Vlaams Klimaatfonds. Het gaat concreet om het cofinancieringsprincipe voor de financiering vanuit het Klimaatfonds van klimaatmaatregelen die bijdragen aan de Vlaamse niet-ETS-reductiedoelstellingen. Dit principe beoogt kostenefficiënte maatregelen te promoten door een hogere cofinanciering toe te kennen aan de investeringen.

Optimalisatie heffingen afval en materialenbeleid (artikel 21 tot en met 27)

Voor het optimaliseren van afvalheffingen voert de minister een aantal aanpassingen door aan verlaagde milieuheffingen met het oog op het stimuleren van de circulaire economie. Zo werd bij bouw- en sloopafval het verlaagd storttarief met de helft afgebouwd. Het percentage dat onder verlaagde heffing naar een stortplaats mocht gaan, was te groot. Deze gunstmaatregel werd gebruikt om andere afvalstromen te kunnen storten onder de verlaagde heffing en dit misbruik wordt nu tegengegaan.

Bij de recyclage van glas wordt de mogelijkheid verruimd van afvalverwerking, waardoor brandbare fracties verbrand worden in plaats van louter gestort. Vandaag geldt de verlaagde heffing enkel voor storten en wordt verbranden met energetische terugwinning ontmoedigd. Dit wordt nu ook opgelost.

2. Toelichting van de amendementen

Amendementen nr. 5 tot en met 18 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 513/4)

Andries Gryffroy wijst erop dat de amendementen nr. 5 tot en met 18 van de meerderheid van wetgevingstechnische aard zijn. Deze amendementen vergen geen uitgebreide toelichting.

De amendementen nr. 5, 6, 7 en 8 betreffen rechtzettingen en toevoegingen van wetshistoriek. Amendement 9 is een gevolg van het feit dat in een opschrift geen nieuw citeeropschrift kan worden opgenomen. Om die reden moeten de woorden "hierna oprichtingsdecreet Vlaams Klimaatfonds genoemd" worden geschrapt. Amendement 10 voegt een wetshistoriek toe en zorgt dat de verwijzing naar het te wijzigen decreet in artikel 20 met het officieel opschrift van dat decreet wordt gedaan en niet met het geschrapte citeeropschrift. Amendement nr. 11 schrapt de werkwoorden "moeten" en "dienen" in de tekst omdat ze overbodig zijn. De artikelen 21 tot en met 27 van het programmadecreet betreffen de wijziging van eenzelfde artikel 46 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen. Dit moet in één artikel worden ondergebracht. Bij de stemming over een decreet wordt immers artikelsgewijs gestemd. Het gaat dan om de amendementen 13 tot en met 18.

Amendement nr. 19 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 513/4)

Het is *Mieke Schauvliege* opgevallen dat in het voorontwerp van het programmadecreet een BRV-fonds was ingeschreven, iets wat de minister meermaals herhaalt in de beleidsnota als zijnde een ambitie. Met dat fonds wil de minister alle acties betalen die leiden tot de realisatie van de doelstellingen uit het beleidsveld Ruimte Vlaanderen. In het voorontwerp was dat een hervorming van het Grondfonds en een samensmelting van het Rubiconfonds, het Omgevingsfonds en het Vernieuwingsfonds. De SARO was daar heel tevreden mee, vraagt inspraak bij de oprichting ervan en geeft aan dat het fonds wel degelijk goed moet worden gespijsd want gelijk welke versie van het ontwerp van Instrumentendecreet, de oude versie met de huidige planschaderegeling of de aangepaste versie, zal leiden tot heel hoge kosten. Het zal meer dan de nu voorziene 15 miljoen euro moeten zijn, wil men de doelstellingen bereiken. Het parlementslid is ook verwonderd dat dat fonds uit het ontwerp van programmadecreet geschrapt is. Omdat zij vindt dat men echt vooruit moet, dat men niet alleen het ontwerp van Instrumentendecreet moet aanpassen maar ook moet zorgen dat er voldoende middelen zijn om de doelstellingen te bereiken, wil zij de oprichting van het BRV-fonds terug op de agenda zetten. Zij roept de collega's op om het amendement daartoe te steunen. Groen wil mee zijn schouders zetten onder het realiseren van de bouwshift en wil dat de intenties die continu worden uitgesproken, in beleidsdaden worden omgezet.

De minister heeft nog niet verduidelijkt waarom dit punt is geschrapt, maar Mieke Schauvliege wil het signaal geven dat het BRV zal worden uitgevoerd en dat de bouwshift opnieuw op tafel zal komen.

3. Bespreking

3.1. Tussenkomen van Bruno Tobbac

Bruno Tobbac stelt vast dat wat de thema's energie en klimaat betreft, de helft van het Klimaatfonds het komende jaar wordt gespendeerd aan carbon leakage. De discussie rond het nut van middelen voor carbon leakage wil hij niet opnieuw voeren, al betwijfelt hij of dit echt zal bijdragen aan het behalen van de CO₂-doelstellingen. Enerzijds pleit de Vlaamse Regering voor een kostenefficiëntie bij het besteden van de middelen in het Klimaatfonds, anderzijds wordt meer dan de

helft van die middelen gespendeerd aan carbon leakage, waarover weinig duidelijkheid bestaat qua kostenefficiëntie en CO₂-reductie in Vlaanderen.

De minister wil de evaluatie van de energiebeleidsovereenkomsten vernieuwen en verbreden. Bruno Tobbacq vraagt wat ze concreet bedoelt met verbreden, en of die EBO's voortaan klare en duidelijke contracten zullen zijn over het reduceren van de uitstoot van CO₂ en broeikasgassen in Vlaanderen. Hij vraagt wanneer die vernieuwing en verbreding er concreet komen, en wat de globale evaluatie is van de prestaties van die EBO's inzake CO₂-uitstoot. Is dat kostenefficiënt of is men in de praktijk alleen maar industrie aan het subsidiëren?

Bruno Tobbacq stelt dat het kunnen erkennen en subsidiëren van zogenaamde ruimteverenigingen hem een goede zaak lijkt, alleen is de precieze definitie van een ruimtevereniging erg vaag. Die ruimteverenigingen worden geacht om de ruimtelijke kwaliteit te bevorderen, maar de vraag is wat dat dan concreet inhoudt. Hij wil duidelijk weten welke soorten verenigingen financieel zullen worden ondersteund. En gaat dit over bijkomende budgetten of over bestaande middelen die nu al worden ingezet voor milieu- en natuurverenigingen?

3.2. Tussenkost van Chris Steenwegen

Chris Steenwegen sluit zich aan bij de opmerkingen van Bruno Tobbacq over het Vlaams Klimaatfonds. Hij vindt het goed dat minister Demir voor een extra hefboom zorgt en dat de beide partijen middelen moeten voorzien. Hoe men ondersteund wordt, hangt dan af van de kostenefficiëntie. Als wat men doet meer kostenefficiënt is, dan wordt de steun verhoogd. Dat staat echter in schril contrast met het verder ontsporend beleid inzake de indirecte carbon leakage. Daarvoor is meer dan 90 miljoen euro voorzien, zonder een garantie dat daar iets voor het klimaat tegenover staat. In het Hermesfonds wordt nog eens meer dan 50 miljoen euro voorzien om de carbon leakage later te financieren. Dat is vandaag al een overcompensatie van de reële kost die de bedrijven hebben. Volgens Chris Steenwegen staat dat in schril contrast met wat minister Demir met het Klimaatfonds wil doen.

3.3. Tussenkost van Tinne Rombouts

Tinne Rombouts vraagt de minister inzake de subsidiëring van milieu-, natuur- en ruimteverenigingen hoe zij die aanscherping en uitbreiding ziet. Ze wil van de minister wat meer duiding bij de uitbreiding van de definitie. Ze gaat er namelijk van uit dat dat niet in de richting is die Bruno Tobbacq daarbij ziet.

4. Antwoorden van de minister

Wat de ruimteverenigingen betreft, wil minister *Zuhal Demir* ook meteen aan de slag gaan. Ze zegt dat Bruno Tobbacq verkeerd was ingelicht toen hij beweerde dat dat vastgoedontwikkelaars zijn. Naar analogie met de definitie van milieu- en natuurverenigingen wordt de definitie voor ruimteverenigingen immers als volgt bepaald: een vereniging met als hoofddoelstelling het bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit. De vereniging kan maar erkend worden als ze opgericht is in de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk of een stichting. Deze verenigingen zijn op het terrein bezig met ruimtelijke kwaliteit. Verenigingen die erkend worden via dit besluit moeten intensief inzetten op sensibilisering en activering van burgers, bedrijven en lokale besturen. Enkele voorbeelden van ruimteverenigingen zijn de Vlaamse vereniging voor Ruimte en Planning en de vzw Infopunt Publieke Ruimte.

Minister Zuhair Demir stelt dat Vlaanderen binnen de huidige ambities een emissie-reductie van 35 procent nastreeft en alles op alles zet om die doelstelling te halen. De Vlaamse doelstelling houdt weliswaar nog geen rekening met de mogelijke aanscherping van de doelstelling op Europees niveau. De minister hoopt dat daar snel duidelijkheid over komt, zodat de impact daarvan op de begroting ingeschat kan worden. Om de doelstellingen te halen geldt in elk geval het principe van de co-financiering: naast de begrote middelen is er het Vlaams Klimaatfonds en de 437 miljoen euro uit de centrale relanceprovisie, die allemaal ingezet kunnen worden om doelstellingen, al dan niet aangescherpt, te halen.

5. Repliek

Bruno Tobback kent de Vlaamse vereniging voor Ruimte en Planning vrij goed. Hij is blij dat ze in aanmerking komt voor een betere ondersteuning, maar de minister heeft niet alle vragen hierover beantwoord. De vraag is niet enkel of het geld naar projectontwikkelaars kan gaan, maar ook of het om bijkomend geld gaat. Indien dat niet het geval is, komt het geld voor de Vlaamse vereniging voor Ruimte en Planning gewoon uit dezelfde pot waar ook organisaties als Natuurpunt geld uit krijgen. Hoewel de minister uitvoerig op dit onderwerp is ingegaan, is deze duidelijke vraag nog niet beantwoord.

Inez De Coninck reageert op het amendement van Mieke Schauvliege. De N-VA zal dit amendement niet steunen. Dit betekent niet dat het BRV er niet moet en zal komen. Dat staat in het Vlaams regeerakkoord en in de beleidsnota. Het is volgens haar een goede zaak die vier fondsen in een fonds in te kantelen, maar dit moet stap voor stap gebeuren. Het BRV-fonds heeft betrekking op de kosten verbonden aan het Instrumentendecreet. Ze wil wachten op duidelijkheid over het Instrumentendecreet en dan stap voor stap werken. Wat haar betreft, mag het ontwerp van Instrumentendecreet snel worden geagendeerd. Mieke Schauvliege heeft ook om een verhoging van de bijdragen voor de WORC's en de signaalgebieden gevraagd. De minister heeft hierop geantwoord dat ze zal nagaan wat ze kan doen, want nu bedragen de gemeentelijke bijdragen 60 procent. Dit is ook een argument om met de oprichting van het BRV-fonds te wachten. In het amendement gaat het om een een-op-eenoverdracht naar het nieuw op te richten fonds. Dat fonds moet er komen, maar het is belangrijker eerst het ontwerp van Instrumentendecreet en het BRV te behandelen en dan de fondsen die hierbij horen.

Het blijft belangrijk om de middelen, die schaars zijn, optimaal in te zetten. In die zin steunt *Chris Steenwegen* het voorstel om het Klimaatfonds via cofinanciering te spijzen en om de Vlaamse financiering te laten afhangen van de kostenefficiëntie en effectiviteit van de maatregelen. Dat gezegd zijnde, dat de helft van de middelen uit dat fonds zomaar naar bedrijven gaat die dat geld niet nodig hebben, is onbegrijpelijk en valt niet te rijmen met het streven naar een kostenefficiënte aanpak. Er zijn voldoende andere noden op het vlak van het klimaat, voldoende posten waar die middelen beter naartoe zouden kunnen gaan. Het argument dat de bedrijven in kwestie zonder die tegemoetkoming zouden uitwijken naar regio's met een minder strikt klimaatbeleid, gaat volgens Chris Steenwegen niet op: Vlaanderen is op het vlak van klimaatbeleid allerm minst een voortrekker.

6. Stemming

Alvorens de amendementen ter stemming te leggen wil de *voorzitter* ook nog een wetgevingstechnische correctie van het ontwerp van programmadecreet voorstellen. Het betreft hoofdstuk 5, afdeling 3, van het ontwerp. Het opschrift van die afdeling 3 verwijst naar een decreet van 24 april 1991, maar dat moet 29 april 1991 zijn. Hier wordt geen bezwaar tegen geformuleerd.

Ter stemming gelegd, worden de amendementen nr. 5 tot en met 18 op het ontwerp van programmadecreet bij de begroting 2021 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 513/4) aangenomen met 9 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen, wordt amendement nr. 19 (*Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 513/4) verworpen met 11 stemmen tegen 3, en wordt het geheel van de aan de commissie toegewezen artikelen, zoals geamendeerd, aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

Gwenny DE VROE,
voorzitter

Johan DANEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

BRV	Beleidsplan Ruimte Vlaanderen
EBO	energiebeleidsovereenkomst
ETS	emissions trading scheme
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
SARO	Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed
WORG	watergevoelig openruimtegebied